

การสื่อสารในสถานการณ์ โควิด-19 และวาทกรรมรัฐไทย
แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน*
Communication in the Covid-19 Situations and Discourse
of Thai state about Emergency Decree on Public Administration
in Emergency Situations

พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ (บุญทอง)¹ และกุสุมา สุ่มมาตย์²
Phra Silasak Sumato (Buntong) and Kusuma Soommat
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด¹
นักวิชาการอิสระ²
Mahamakut Buddhist University, Roi-Et Campus, Thailand
Independent Scholar, Thailand
Corresponding Author, E-mail: silasak9@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มีที่มาจากประเทศไทยใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ข้อมูลที่ใช้ศึกษา คือ พรก.ฉุกเฉิน ฉบับที่ 1-30 ตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2563-1 สิงหาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งผู้เขียนมีวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้ 1) วิเคราะห์การสื่อสารในสถานการณ์โควิด-19 ในพรก. ฉุกเฉิน 2) วิเคราะห์วาทกรรมรัฐไทยในสถานการณ์โควิด-19 ในพรก. ฉุกเฉิน พบว่า 1) การสื่อสารในสถานการณ์โควิด-19 ในพรก. ฉุกเฉิน มีการใช้วาทกรรม 5 กลุ่มวาทกรรม ได้แก่ วาทกรรมกลุ่มแถลงการณ์ วาทกรรมกลุ่มชี้แจง วาทกรรมกลุ่มบอกกล่าว วาทกรรมกลุ่มผูกมัด และวาทกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก 2) วาทกรรมรัฐไทยในสถานการณ์โควิด-19 ในพรก. ฉุกเฉิน มี 5 วาทกรรม ได้แก่ 1) วาทกรรมอำนาจแห่งรัฐ 2) วาทกรรมมิติสถานที่-กิจกรรมพลเมืองของรัฐ 3) วาทกรรมภาครัฐ-ภาคเอกชนร่วมมือแก้ไขปัญหาโควิด-19 4) วาทกรรมข่าวกับเชื่อมั่นแห่งรัฐ 5) วาทกรรมสังคมดิจิทัลเครื่องมือแก้ปัญหาพร้อมสมัย

คำสำคัญ: การสื่อสารในสถานการณ์ โควิด-19; วาทกรรมรัฐไทย; พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

---

*ได้รับบทความ: 25 สิงหาคม 2564; แก้ไขบทความ: 2 กุมภาพันธ์ 2565; ตอรับตีพิมพ์: 28 มีนาคม 2565
Received: August 25, 2021; Revised: February 2, 2022; Accepted: March 28, 2022

Abstract

This academic article is sourced from Thailand using Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situations 2005 in the Covid-19 Situations 25 March 2020-1 August 2021. The data was collected from Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situations 2005 series 1-30. The purpose of this is twofold: (1) to investigate the communication in the Covid-19 Situations about Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situations 2005 (2) to investigate the discourse of Thai state in Covid-19 Situations about Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situations, it was found communication 5 main groups of speech acts : Declarative Speech Acts, Directives Speech Acts, Representatives Speech Acts, Commissive Speech Acts, Expressives Speech Acts. And it was found 5 discourse of Thai state: 1) state power of discourse 2) place dimensions-civic activities state of discourse 3) of discourse 4) public-private working together to tackle Covid-19 of discourse 5) digital social discourse, contemporary problem solving tool.

Keywords: Communication in the Covid-19 Situations; Discourse of Thai state; Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation

1. บทนำ

วันที่ 30 ธันวาคม 2562 สำนักงานสาธารณสุขเมืองอุ๋ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ได้ออกประกาศเป็นทางการพบโรคปอดอักเสบไม่ทราบสาเหตุ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของไวรัสระบาดแห่งศตวรรษต่อมาวันที่ 11 มีนาคม 2563 องค์การอนามัยโลก ได้ออกประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคระบาดใหญ่ทั่วโลก (กลุ่มโรคติดต่อระหว่างประเทศ กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค, 2564, หน้า 1) จากสถานการณ์ประเทศจีนและทั่วโลกดังกล่าว ทำให้ประเทศไทย มีผู้ติดเชื้อโควิด 19 จากชาวจีน และแพร่ระบาด

ในสังคม ทำให้รัฐบาลไทยประกาศในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ฉบับที่ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2563

จากพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินข้างต้น ใช้ประกาศสั่งปิดสั่งห้ามเพื่อยับยั้งการแพร่กระจายของโรคโควิด 19 ซึ่งเป็นโรคทางเดินระบบหายใจที่ติดเชื้อได้ทางอากาศ และพรก.ฉุกเฉินนี้มี 30 ฉบับ ระหว่างวันที่ 25 มีนาคม 2563-5 สิงหาคม 2564 ซึ่งลักษณะเด่นของกฎหมายฉบับนี้มีดังนี้ “นายกรัฐมนตรีมีอำนาจผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีซึ่งออกข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง เพื่อบังคับใช้

กฎหมายได้ อีกทั้งเจ้าหน้าที่รัฐไม่ต้องรับผิดชอบทางกฎหมาย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย” (บรรหาร คำลา, 2551, หน้า 33-44)

กล่าวได้ว่ากฎหมายนี้มีผู้ประกาศใช้ ผู้บังคับใช้กฎหมาย มีการออกกฎหมายห้ามกระทำการต่างๆ ในพื้นที่ที่กำหนด การสั่งปิด การเปิดในเวลาที่กำหนดหรือมีความหมายอีกนัยหนึ่งว่า “ภาษากฎหมายเป็นภาษาที่มีอำนาจในการบังคับ สั่งหรือห้ามมิให้บุคคล สถาบันหรือองค์กรต่างๆ ปฏิบัติตาม” (สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ, 2557, หน้า 1) ทั้งนี้ การศึกษาภาษากฎหมายไทยในลักษณะไวยากรณ์ การใช้ภาษามีหลากหลายเช่น การแสดงอำนาจในภาษากฎหมายไทยผ่านการใช้รูปแบบภาษาที่ซับซ้อน เป็นการศึกษาไวยากรณ์ที่บ่งชี้ความหมาย การแสดงอำนาจในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 การศึกษาวิชาวลีลาของประมวลกฎหมายอาญา เป็นการศึกษารูปแบบการใช้วากยสัมพันธ์ กลวิธีการเชื่อมโยงความและศัพท์เฉพาะในประมวลกฎหมายอาญา (กฤติกา ผลเกิด, 2546) จะเห็นได้ว่าผลงานศึกษาทางวิชาการเน้นศึกษากฎหมายในด้านไวยากรณ์แต่ไม่มีผู้ศึกษาภาษาในด้านเจตนา

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนนำแนวคิดวัจนกรรมที่มีสาระสำคัญคือ ถ้อยคำที่ผู้เขียนสื่อเจตนาและแสดงจุดมุ่งหมายของการสื่อสารและส่งผลไปสู่การกระทำ โดยเน้นการสื่อสารด้านเจตนากับการสื่อสารหรือกล่าวได้ว่า “ถ้อยคำทุกถ้อยคำไม่เพียงแต่จะบอกข้อความที่อ้างถึงแต่ยังใช้เพื่อก่อให้เกิดการกระทำ” (กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรบุษ โชคสุวณิช, 2551, หน้า 93) โดยผู้เขียนศึกษา

วิเคราะห์การสื่อสารด้านวัจนกรรมในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เพื่อให้เข้าใจเจตนาของผู้ส่งสาร ซึ่งเป็นประโยชน์ในการรับสารอย่างสัมฤทธิ์ผล

อนึ่ง เมื่อผู้เขียนวิเคราะห์วัจนกรรมในกฎหมายข้างต้น พบว่า มีชุดความคิดหนึ่งที่แฝงเร้นซึ่งอาจเรียกชุดความคิดนี้ว่าทกรรม (Discourse) ตามแนวคิดของฟูโกต์ (Foucault) มีความหมายว่า “ระบบ และกระบวนการในการสร้าง/ผลิต (constitute) อัตลักษณ์ (identity) และความหมาย (significance) ให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคม (ไชยรัตน์ เจริญสินโอสาร, 2545, หน้า 19-24)”

การศึกษาเชิงวาทกรรมมีลักษณะเด่นคือ การประกอบสร้างชุดความคิดที่แฝงในการสื่อสาร โดยผู้ส่งสารนั้นมีความคิดซุกซ่อน โดยจะรู้หรือไม่ก็ตาม แต่วาทกรรมมักจะสอดคล้องกับสภาพสังคม สลับซับซ้อนด้วยเจตนาทางตรงและทางอ้อม

จากการศึกษาผลงานทางวิชาการด้านกฎหมายที่สัมพันธ์กับนโยบายมีหลายประเด็น เช่น การศึกษานโยบายสาธารณะกับมุมมองเชิงวาทกรรม (มุกกรวี ฉิมพะเนาว์, 2563, หน้า 293-305) การเมืองในกระบวนการกำหนดนโยบายสิทธิในน้ำของประเทศไทย มีวาทกรรมหลายชุด ดังนี้ น้ำเป็นของรัฐ น้ำเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน น้ำเป็นของส่วนรวม และน้ำเป็นของชาติ (กิตติวิสารกาญจน, 2555) ด้วยเหตุนี้ ผลงานวิชาการข้างต้น ทำให้ผู้เขียนมีมุมมองการประยุกต์วิเคราะห์วาทกรรมในกฎหมาย

ดังนั้น ผู้เขียนจึงประสงค์ที่จะศึกษาการสื่อสารในสถานการณ์โควิด-19 และวาทกรรมรัฐ

ไทยแห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อเสนอองค์ความรู้การใช้ภาษาไทยด้านเจตนาและวาทกรรมที่ปรากฏในภาษากฎหมายไทยและเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการภาษาไทย ภาษาศาสตร์สังคม รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ และศาสตร์อื่นๆ ที่มีมิติเกี่ยวข้องโดยผู้เขียนนำเสนอ 2 ประเด็น ได้แก่ การสื่อสารในสถานการณ์โควิด-19 ในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินวาทกรรมรัฐไทยในสถานการณ์โควิด-19 ในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

2. การสื่อสารในสถานการณ์โควิด-19 ในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

การสื่อสารในสถานการณ์โควิด-19 ในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินผู้เขียนใช้แนวคิดวาทกรรม (Speech acts) ของเซอร์ล (Searle, 1976, pp. 1-23) ซึ่งมีสาระสำคัญภาษาที่บ่งชี้เจตนาของผู้ส่งสารถึงผู้รับสาร โดยเซอร์ลแบ่งวาทกรรมเป็น 5 กลุ่มวาทกรรม ได้แก่ วาทกรรมกลุ่มแถลงการณ์ วาทกรรมกลุ่มชี้แนะ วาทกรรมกลุ่มบอกกล่าว วาทกรรมกลุ่มผูกมัด และวาทกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก และเมื่อผู้เขียนวิเคราะห์กลุ่มวาทกรรมในกฎหมาย 30 ฉบับนี้ พบว่ามี 5 กลุ่มวาทกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วาทกรรมกลุ่มแถลงการณ์ (Declarative) หมายถึง วาทกรรมที่ผู้ส่งสารประกาศเพื่อกระทำบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งมีผลให้บุคคล เหตุการณ์ต่างๆ

เปลี่ยนแปลงไป และใช้กลวิธีทางภาษาต่างๆ ให้ผู้รับสารรับรู้ เช่น การประกาศ ดังนี้

“ประกาศ ณ วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2564” (พรก.28)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 28 ใช้คำว่า ประกาศ ย่อหน้าสุดท้ายและในพรก. ฉบับอื่นก็มีรูปแบบการเขียนคำว่า ประกาศในตำแหน่งย่อหน้าสุดท้ายเช่นเดียวกันโดยมีเจตนาแถลงการณ์ ประกาศให้ผู้รับสารทราบและปฏิบัติตามเนื้อความดังกล่าว

2. วาทกรรมกลุ่มชี้แนะ (Directives) หมายถึง วาทกรรมที่ผู้ส่งสารมีวัตถุประสงค์ให้ผู้รับสารกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อประโยชน์ของผู้ส่งสารก่อน และใช้กลวิธีทางภาษาต่างๆ ให้ผู้รับสารกระทำสิ่งนั้น เช่น การสั่งห้าม การสั่งปิด ดังนี้

“ห้ามบุคคลใดที่วาระออกนอกเคหสถานระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกาถึง 04.00 นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น” (พรก.2)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 2 ใช้คำว่า ห้ามไม่ให้กระทำ ซึ่งมีเจตนาชี้แนะหรือบังคับไม่ให้เกิดกระทำ

“ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2558 พิจารณาสั่งปิดสถานที่ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดโรคและการแพร่ของโรคไว้เป็นการชั่วคราว” (พรก.15)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 15 ใช้คำว่า

สั่งปิด ออกคำสั่ง โดยให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจตามกฎหมายให้ปิดสถานที่ที่เชื้อโคโรนาไวรัสมีโอกาสแพร่กระจายในบริเวณกว้าง

3. วจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว หมายถึง วจนกรรมที่ผู้ส่งสารมีวัตถุประสงค์บอกเล่าข้อมูลให้ผู้รับสารเข้าใจ โดยข้อมูลดังกล่าวผู้รับสารไม่เคยรู้มาก่อน และใช้กลวิธีทางภาษาต่างๆ ให้ผู้รับสารเข้าใจ เช่น การให้ข้อมูล การอธิบาย การรายงาน ดังนี้

“ด้วยเป็นการสมควรผ่อนคลายการบังคับใช้บางมาตรการในการป้องกันและแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ตามลำดับขั้นตอนการควบคุมโอกาสเสี่ยงของบุคคล สถานที่ และประเภทกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อลดผลกระทบต่อประชาชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงตามหลักเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลกและตามผลการประเมินสถานการณ์ของฝ่ายสาธารณสุข (พรก.6)

ผู้ส่งมีเจตนาให้ข้อมูลหรือบอกกล่าวข้อมูลโดยอ้างถึงมิติสัมพันธ์กับองค์กรต่างประเทศ โดยใช้คำว่าองค์การอนามัยโลก ซึ่งในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฉบับที่ 6 มีการผ่อนคลายมาตรโควิด เพื่อให้พลเมืองรัฐไทยดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ใกล้เคียงกับสถานการณ์ปกติก่อนโรคโควิดระบาด

“จากการประเมินสถานการณ์คาดว่าแม้การระบาดจะยังคงมีอยู่ระยะหนึ่ง แต่จากการที่รัฐบาลได้ดำเนินการตรวจคัดกรองเชิงรุกเพิ่มขึ้นประกอบกับการเร่งรัดดำเนินการฉีดวัคซีน

ให้แก่ประชาชน” (พรก.23)

“การบูรณาการความร่วมมือในการกระจายและแจกจ่ายวัคซีนไปยังกลุ่มเป้าหมายต่างๆ การลงทะเบียนรับวัคซีน การฉีดวัคซีนเพื่อควบคุมและการป้องกันโรค” (พรก.24)

ผู้ส่งมีเจตนาให้ข้อมูลหรือบอกกล่าวข้อมูลเรื่องการฉีดวัคซีนให้พลเมืองรัฐไทยเป็นที่น่าสังเกตว่ามีการขยายความว่าการเร่งรัดดำเนินการฉีดวัคซีน การกระจาย แจกจ่ายวัคซีนและข้อมูลเรื่องวัคซีนไม่ปรากฏในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฉบับต้น แต่ปรากฏในฉบับที่ 23 เป็นต้นมา

4. วจนกรรมกลุ่มผูกมัด (Commissive) หมายถึง วจนกรรมที่ผู้ส่งสารมีวัตถุประสงค์ให้ผู้รับสารกระทำการใดสิ่งหนึ่งในอนาคตเพื่อประโยชน์ของผู้รับสารและใช้กลวิธีทางภาษาต่างๆ ให้ผู้รับสารกระทำการนั้น เช่น การเชื่อมโยงคำสั่งกับวันเวลา การเชื่อมโยงความช่วยเหลือ ดังนี้

“ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2564” (พรก.24)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 24 ย่อหน้าสุดท้าย ปรากฏการแสดงเจตนาผูกมัดในย่อหน้าเกือบสุดท้าย โดยใช้คำว่า ทั้งนี้ และเป็นที่น่าสังเกตว่ามีให้มีผลหลังการประกาศ 1 วัน

“ให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งปิดสถานที่หรือจำกัดการเดินทางเข้าออกพื้นที่จากการระบาดแบบกลุ่มก้อนในเขตชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ หรือบุคคลที่ควรได้รับความช่วยเหลือ”

(พรก.25)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 24 มอบหมายให้เจ้าหน้าที่รัฐสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นๆ เช่น อาสาสมัคร จิตอาสา ให้การช่วยเหลือพลเมืองของรัฐไทยที่ได้รับผลกระทบจากการปิดสถานที่ที่สัมพันธ์กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม

5. วจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressives) หมายถึง วจนกรรมที่ผู้ส่งสารแสดงอารมณ์ความรู้สึก ทศนคติที่มีต่อผู้รับสารและสิ่งอื่นๆในบริบทนั้น และใช้กลวิธีทางภาษาต่างๆให้ผู้รับสารรับรู้ เช่น ความรู้สึกหวาดกลัวความรู้สึกไม่ไว้วางใจ ดังนี้

“การเสนอข่าวหรือการทำให้แพร่หลายซึ่งหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือสื่ออื่นใดที่มีข้อความอาจทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัวหรือเจตนาบิดเบือนข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสถานการณ์ฉุกเฉินจนกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนทั่วราชอาณาจักรนั้น เป็นความผิดตามมาตรา 9 (3) แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548” (พรก.27)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 27 แสดงให้เห็นเจตนาว่าความหวาดกลัวเป็นความรู้สึกไม่พึงประสงค์ ซึ่งผู้ส่งสารไม่ยากให้มีการสื่อสารข่าวสารโควิดที่ทำให้พลเมืองของรัฐไทยตระหนัก

หวาดกลัว โดยอ้างอิงเงื่อนไขความสงบ ความเป็นปึกแผ่นของประเทศไทย และเป็นที่น่าสังเกตว่าการใช้วจนกรรมแสดงความรู้สึก โดยเฉพาะคำว่าหวาดกลัวปรากฏความถี่ 3 ครั้ง ในพรก.ฉบับที่ 1 27 และ 29

“สถานการณ์การแพร่ระบาดในต่างประเทศอันอาจกระทบต่อประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่รุนแรงจนไม่อาจวางใจได้” (พรก.27)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 27 มีการใช้คำแสดงความรู้สึกไม่อาจวางใจสถานการณ์โควิดโดยอ้างอิงสถานการณ์โควิดในต่างประเทศที่อาจระบาดมายังประเทศไทย เป็นการวิเคราะห์การสื่อสารด้านเจตนาหรือวจนกรรมในกฎหมายพระราชกำหนด 30 ฉบับ และในลำดับต่อไปผู้เขียนจะนำเสนอการวิเคราะห์วาทกรรมในกฎหมายดังกล่าว

3. วาทกรรมรัฐไทยในสถานการณ์โควิด-19 ในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

วาทกรรม (Discourse) ตามแนวคิดของฟูโกต์ (Foucault) มีสาระสำคัญการสร้างระบบความเป็นจริงที่ผู้ส่งสารประกอบสร้างในชุดความคิดหนึ่ง โดยอยู่ในระดับโครงสร้างลึก และอำพรางด้วยภาษาที่สอดร้อยกับความเป็นไปของสังคม เมื่อผู้เขียนวิเคราะห์วาทกรรมรัฐไทยในสถานการณ์โควิด-19 ในพรก. ฉุกเฉิน มี 5 วาทกรรม ได้แก่ 1) วาทกรรมอำนาจแห่งรัฐ 2) วาทกรรมภาคีรัฐ-ภาคเอกชนร่วมมือแก้ไขปัญหาโควิด 19 3) วาทกรรม

มติสถานที-กิจกรรมพลเมืองของรัฐ 4) วาทกรรม
ข่าวกับความมั่นคงแห่งรัฐ 5) วาทกรรมสังคมดิจิทัล
เครื่องมือแก้ปัญหาพร้อมสมัย มีรายละเอียดดังนี้

1. วาทกรรมอำนาจแห่งรัฐ หมายถึง การ
สร้างความชอบธรรมทางกฎหมาย ภายใต้เงื่อนไข
ของระบบกลไกที่พึงมีของรัฐ จัดกระทำให้พลเมือง
ของไทยรัฐต้องปฏิบัติตามสิ่งที่รัฐกำหนด โดยอาจ
เสียอิสรภาพทางร่างกาย หากพลเมืองติดเชื้อโรค
โควิด 19 ดังนี้

“ต้องยอมรับการกักกันตามระยะ
เวลาและในสถานที่ที่รัฐกำหนดหากอยู่ในข่ายที่
ต้องรับการกักกัน” (พรก.14)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหาร
ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 14 เมื่อ
พลเมืองของรัฐไทยติดเชื้อโควิด 19 รัฐแสดงอำนาจ
โดยวิธีกักกันผู้ติดเชื้อไว้ในสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง
เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคแพร่กระจายในวงกว้าง

“ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายเตรียม
พร้อมในการรับแจ้งเบาะแส เหตุฉุกเฉิน และเข้า
ปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชนตามหน้าที่และ
อำนาจ ทั้งนี้ การปล่อยปละละเลย หรือย่อหย่อน
การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจนเป็นเหตุ
ให้มีการกระทำที่เป็นความผิดตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้น
ในพื้นที่รับผิดชอบและเป็นเหตุให้เกิดการระบาด
แบบกลุ่มก้อนขึ้น ผู้บังคับบัญชาสามารถพิจารณา
ตามกฎหมายเพื่อดำเนินการทางวินัยได้ตามความ
จำเป็นและเหมาะสม” (พรก.25)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหาร
ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 25 แสดงให้
เห็นอำนาจของรัฐที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติ

หน้าที่เพื่อควบคุมให้เจ้าหน้าที่รัฐดำเนินงาน
ป้องกันโควิดอย่างมีประสิทธิภาพ ภายหลังจากการ
แพร่ระบาดแบบกลุ่มก้อน เช่น แพลลา จังหวัด
สมุทรสาคร เป็นต้น

“เสนอข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์โรค
ติดเชื้อไวรัสโคโรนาอันไม่เป็นความจริงซึ่งเป็นความ
ผิดตามข้อ 6 แห่งข้อกำหนด (ฉบับที่ 1) ลงวันที่ 25
มีนาคม พ.ศ. 2563 และเป็นความผิดตามกฎหมาย
ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
ก็ให้ดำเนินคดีตามกฎหมายเหล่านั้นทุกฐาน
ความผิด ทั้งนี้ ราชอาณาจักรพิจารณาขึ้นทะเบียน
รายชื่อผู้กระทำความผิดดังกล่าวเพื่อประกอบการ
พิจารณาในการขอรับความช่วยเหลือเยียวยา
จากรัฐในโอกาสต่อไปด้วยก็ได้” (พรก.5)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหาร
ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 5 ซึ่งให้เห็น
อำนาจของรัฐในการจัดสรรงบประมาณเยียวยา
ทางเศรษฐกิจ โดยอาจจะตัดสิทธิ์ผู้ที่ทำความผิดนำ
เสนอข่าวสารโควิด 19 ที่สร้างความตระหนกความ
กลัวแก่พลเมืองของรัฐไทย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้
ว่า ผู้ที่รับเงินเยียวยาจากรัฐไทยต้องเป็นพลเมืองที่
ดี ไม่สร้างปัญหาแก่รัฐ

“เงื่อนไขการเปิดดำเนินการในเขต
พื้นที่สถานการณ์ที่กำหนดให้เป็นเขตพื้นที่ควบคุม
สูงสุด ให้สถานที่ กิจการ หรือการทำกิจกรรม
ดังต่อไปนี้เปิดดำเนินการได้ภายใต้เงื่อนไข
เงื่อนไขเวลา และการจัดระบบและระเบียบต่างๆ ที่
กำหนด” (พรก.16)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหาร
ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 16 ซึ่งให้เห็น

การใช้อำนาจของรัฐไทยที่ควบคุมการปิด การเปิด สถานที่ต่างๆตามเงื่อนไขระยะเวลาที่กำหนดและ หากพลเมืองรัฐฝ่าฝืนก็มีบทลงโทษ

“ให้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวทุกราย มีหน้าที่ตรวจสอบว่าข้อความหรือข่าวสารดังกล่าว มีที่มาจากเลขที่อยู่ไอพี (IP address) ใด หากเป็น เลขที่อยู่ไอพี (IP address) ที่ตนเป็นผู้ให้บริการ ให้แจ้งรายละเอียดตามที่สำนักงาน กสทช. กำหนด ให้สำนักงาน กสทช.ทราบ และให้ระงับการให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่เลขที่อยู่ไอพี (IP address) นั้นทันที” (พรก.29)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหาร ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 29 ซึ่งให้ เห็น รัฐมีอำนาจติดต่อผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติ ผู้กระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ และมีบทลงโทษ ระงับใช้ ตลอดจนติดตามผู้กระทำความผิดมารับโทษ ตามกฎหมาย ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเผยแพร่ ข่าวสารโควิด 19 ของประเทศไทยที่ไม่เป็นความจริง

2. วาทกรรมมิตีสถานที่-กิจกรรม พลเมืองของรัฐ วาทกรรมมิตีสถานที่-กิจกรรม พลเมืองของรัฐหมายถึง รัฐสามารถควบคุมการปิด การเปิดสถานที่ต่างๆ ของภาครัฐ และภาคเอกชน ตามเงื่อนไขที่รัฐกำหนดไว้ ดังนี้

“การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดต่อโรค พิจารณาสั่งปิดสถานที่ซึ่งมีคนจำนวนมากไปทำ กิจกรรมร่วมกันและเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรคโควิด-19 เป็นการชั่วคราว แต่อย่างน้อยให้สั่งปิดสถานที่ ดังต่อไปนี้

(1) สนามมวย สนามกีฬา สนาม แข่งขัน สนามเด็กเล่น สนามม้า ในทุกจังหวัดทั่ว

ราชอาณาจักร จนกว่าจะมีประกาศเป็นอย่างอื่น” (พรก.1)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหาร ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 1 แสดงให้ เห็นการปิดสนามมวย สนามกีฬา สนามแข่งขัน สนามเด็กเล่น สนามม้า ทุกแห่งทั่วประเทศไทย ซึ่งสถานที่ดังกล่าวมีทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็น ผู้ดำเนินการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทกรรมมิตีสถานที่- กิจกรรมพลเมืองของรัฐปรากฏอย่างเด่นชัดในพรก. ฉุกเฉิน เป็นที่น่าสังเกตว่า ผับ สถานบริการ สถานที่แสดงมหรสพ สถานที่มีการแสดงหรือการละเล่น สาธารณะเป็นสถานที่แรกๆ ที่มีคำสั่งปิด

“(1) กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการ ดำเนินชีวิต

ก. ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า คอมมูนิตี้มอลล์ ให้เปิดดำเนินการได้จนถึงเวลา 21.00 นาฬิกา

(2) กิจกรรมด้านการออกกำลังกาย การ ดูแลสุขภาพหรือสันทนาการ

ง. สถานที่ฝึกซ้อมมวย โรงยิมหรือ ค่ายมวย ให้เปิดได้เฉพาะเพื่อการฝึกซ้อมการชกกลม โดยไม่มีคู่ชก การชกมวยแบบล่อเป้า โดยต้องไม่ เป็นการแข่งขันและไม่มีผู้ชม” (พรก.9)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหาร ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 9 และเป็น ที่ น่าสนใจว่าให้มีการปิดเฉพาะส่วน เช่น พิพิธภัณฑสถาน ห้องสมุดสาธารณะ ศาสนสถาน สถานที่ขนส่งหรือ โดยสาร ตลาด ห้างสรรพสินค้า อนึ่ง เมื่อสถานการณ์ โควิด 19 คลี่คลาย รัฐ ก็มีมาตรการผ่อนคลายเป็น ให้ เปิดสถานที่ที่เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการ

ดำเนินชีวิตได้ตามช่วงเวลาที่กำหนด กิจกรรมด้านการออกกำลังกาย การดูแลสุขภาพหรือสันทนาการ เปิดตามเงื่อนไขที่กำหนด ดังนี้

3. วาทกรรมภาครัฐ-ภาคเอกชนร่วมมือแก้ไขปัญหาโควิด19 หมายถึง ภาครัฐภาคเอกชนดำเนินงานแก้ไขปัญหาโควิด 19 ร่วมกัน โดยภาครัฐกำหนดมาตรการให้ภาคเอกชนดำเนินงานตามที่รัฐกำหนด ภาครัฐมีหน่วยงานต่างๆ เช่น ภาครัฐกระทรวงต่าง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ดังนี้

“ขอความร่วมมือให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนพิจารณารูปแบบการปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลานี้ ซึ่งอาจเป็นการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง หรือการสลับวันหรือการเหลื่อมเวลาเข้าปฏิบัติงาน” (พรก.15)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 15 ซึ่งเห็นว่าภาครัฐขอความร่วมมือภาคเอกชนดำเนินงานตามวันเวลาที่รัฐกำหนด ซึ่งทำให้เกิดคำศัพท์ใหม่แพร่หลายในสังคมไทย เช่น Work from home

“ให้เจ้าของ ผู้จัดการสถานที่หรือผู้จัดให้มีกิจกรรมใดๆทางธุรกิจ การคมนาคม มหรสพ สนามกีฬา สถานบันเทิง ที่สาธารณะ หรือแหล่งอื่นๆ ซึ่งมีการรวมกลุ่มหรือร่วมกิจกรรมลักษณะที่เสี่ยงต่อการใกล้ชิด สัมผัสและแพร่เชื้อโรคไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จัดให้มีมาตรการป้องกันโรคแก่ผู้ร่วมกิจกรรมนั้นๆ” (พรก.11)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหาร

ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 11 ซึ่งเห็นว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจ หรือภาคธุรกิจมีการเปิดดำเนินการแต่รัฐขอให้มีการมาตรการป้องกันโรคประกอบด้วย 1) บริการตรวจวัดอุณหภูมิ 2) สวมหน้ากากอนามัยหน้าหน้ากากผ้า 3) มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล 4) มีที่ล้างมือ เช่น แอลกอฮอล์เจล 5) ให้มีการทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัส

4. วาทกรรมข่าวกับความมั่นคงแห่งรัฐ วาทกรรมข่าวกับความมั่นคงแห่งรัฐ หมายถึง ข่าวสารสถานการณ์โควิด 19 จากบุคคล จากหน่วยงานมีผลกระทบต่อทั้งทางตรงและภาคอ้อมต่อรัฐไทย ดังนี้

“ห้ามการเสนอข่าวหรือทำให้แพร่หลายทางสื่อต่างๆ ซึ่งมีข้อความหรือข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) อันไม่เป็นความจริงและอาจทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือเจตนาบิดเบือนข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอันทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสถานการณ์ฉุกเฉินจนกระทบต่อการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ในกรณีเช่นนี้ ให้เจ้าหน้าที่เตือนให้ระงับหรือสั่งให้แก้ไขข่าวหรือหากเป็นกรณีที่มีผลกระทบรุนแรงให้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 หรือพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548” (พรก.1)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 1 ซึ่งเห็นว่าข่าวสารสถานการณ์โควิด19 ที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ในที่นี้คือ ข่าวสารโควิด 19 ที่มีระดับ

ความรุนแรงมากเกินกว่าข้อเท็จจริงทำให้พลเมืองของประเทศไทยขาดความเชื่อมั่นต่อไทย ทำให้รัฐควบคุมสถานการณ์โควิดอย่างยากลำบากทั้งในด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหาโควิด เช่น การกระจายวัคซีนอย่างทั่วถึง การจัดหาโรงพยาบาลสนามอย่างเพียงพอ

5. วาทกรรมสังคมดิจิทัลเครื่องมือแก้ปัญหาพร้อมสมัย วาทกรรมสังคมดิจิทัลเครื่องมือแก้ปัญหาพร้อมสมัยหมายถึง เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นแนวทางดำเนินงานขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาโควิด 19 ในประเทศไทย ดังนี้

“ควรอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ เช่น การจัดเหลื่อมเวลาทำงานและพักเที่ยงการทำงานนอกสถานที่ และการให้เพิ่มบริการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เช่น การจัดประชุมสื่อสารทางไกล การให้บริการด้วยการสื่อสารแบบดิจิทัล” (พรก.1)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 1 ซึ่งเห็นว่าการสื่อสารแบบดิจิทัล เช่น การประชุมออนไลน์ เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาผู้คนที่อยู่ห่างไกลกันให้ร่วมประชุม ทำงานได้เหมือนในสถานการณ์ปกติ “ให้ผู้ใช้บริการหรือเข้าไปยังสถานที่หรือร่วมทำกิจกรรมเช่นว่านั้นสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากทางเลือก เว้นระยะห่างทางสังคม และปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคตามที่ราชกำหนด ตลอดจนเข้าระบบแอปพลิเคชันไทยชนะ” (พรก.13)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 13 ซึ่งเห็นว่าการใช้แอปพลิเคชันไทยชนะ เป็นแนวทางติดต่อ

เก็บข้อมูลพลเมืองของประเทศไทยที่ไปในสถานที่ต่างๆ เพื่อให้การควบคุมโรคโควิด 19 มีประสิทธิภาพสูงสุด

“รัฐบาลสนับสนุนให้ประชาชนติดตั้งและใช้ระบบแอปพลิเคชัน ‘หมอชนะ’ ซึ่งเป็นการพัฒนาและประสานความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ โดยกรมควบคุมโรคและสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)” (พรก.17)

จากข้างต้นพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฉบับที่ 17 ซึ่งเห็นว่าแอปพลิเคชันหมอชนะเป็นเครื่องมือที่ช่วยติดตามสถานการณ์โควิดอย่างรวดเร็ว ข้อมูลถูกต้องตามที่รัฐไทยกำหนด และเป็นที่น่าสังเกตว่าการเทคโนโลยีดิจิทัลแอปพลิเคชันไทยชนะหมอชนะ ปรากฏความถี่ 4 ครั้งในพรก. ฉบับที่ 11 12 13 และ 17

4. สรุป

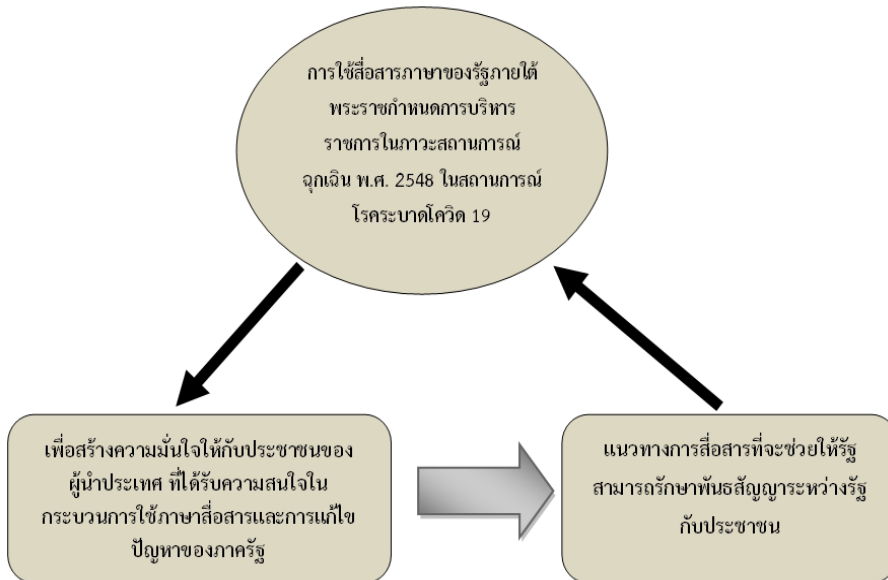
การสื่อสารในสถานการณ์ โควิด-19 และ วาทกรรมรัฐไทยแห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้วิศวกรรม ซึ่งเป็นแขนงหนึ่งของวิทยาศาสตร์ สังคมและวาทกรรม เป็นส่วนหนึ่งของรัฐศาสตร์ ทำให้ผู้สนใจได้รับความรู้ทั้งสองสาขา และอาจนำไปใช้ในงานวิจัยในอนาคต ประกอบกับประเทศไทยทั่วโลกกำลังเผชิญกับสถานการณ์โควิด 19 และเป็นการศึกษาที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในฐานะพลเมืองของประเทศไทย ที่อยู่ภายใต้กฎหมายไทยเพื่อดำรงตนในสังคมไทยสอดคล้องกับแนวทางสื่อสารสร้างสรรค์ รับสารสร้างสรรค์ สื่อสารอย่างสันติ รับสารอย่างสันติในภาวะโรคอุบัติใหม่

5. องค์ความรู้ที่ได้รับ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการศึกษาพบว่า การใช้สื่อสารภาษาของรัฐภายใต้พระราชกำหนดการบริหารราชการในภาวะสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนของผู้นำประเทศ ที่ได้รับความสนใจในกระบวนการภาษาสื่อสารและการแก้ไขปัญหของภาครัฐซึ่งตามปรากฏในข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสารมวลชน

และสื่อออนไลน์ โดยการนำเสนอจุดที่เป็นปัญหาและสร้างความไกล่เกลี่ยจากข้อมูล ข่าวสาร และวิธีการสื่อสารกับประชาชนที่ผ่านมาของรัฐบาล เพื่อการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อประชาชนและรวมถึงการดำเนินการตั้งรับต่อสถานการณ์ทางสังคมที่จะเปลี่ยนแปลงไป หลังภาวะวิกฤติสงบลง เพื่อนำเสนอแนวทางการสื่อสารที่จะช่วยให้รัฐสามารถรักษาพันธสัญญารัฐกับประชาชนไว้ได้ดังที่แผนภาพประกอบองค์ความรู้ที่ได้รับ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

กฤติกา ผลเกิด. (2546). *การศึกษาวังนลีลาของประมวลกฎหมายอาญา*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กฤษดาวรรณ หงส์ลดรมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิข. (2551). *วังนปฏิบัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- กิตติ วิสารกาญจน. (2555). *การเมืองในกระบวนการกำหนดนโยบายสิทธิในน้ำของประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กลุ่มโรคติดต่อระหว่างประเทศ กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค. (2564). *สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อโคโรนา (COVID-19) มาตรการสาธารณสุข และปัญหาอุปสรรคการป้องกันควบคุมโรคในผู้เดินทาง*. เข้าถึงได้จาก <https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor2>
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร. (2545). *วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะ และความ เป็นอื่น*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- บรรหาร กำลา. (2551). บทวิเคราะห์การบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548. *วารสารจุลนิติ*, 6(5), 33-44.
- มุกรวิ ฉิมพะเนา. (2563). การศึกษานโยบายสาธารณะกับมุมมองเชิงวาทกรรม. *วารสารมจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(4), 293-305.
- สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ. (2557). การแสดงอำนาจในภาษากฎหมายไทยผ่านการใช้รูปแบบภาษาที่ซับซ้อน. ใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (บรรณาธิการ), *ภาษากับอำนาจ: บทความจากการประชุมวิชาการ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Searle, J. R. (1976). The classification of illocutionary acts. *Language in Society*, 5(2), 1-23.